

Arbeidstakeres medbestemmelse og medvirkning

En hovedrapport og fire notater

Kristin Alsos

Rolf K. Andersen

Mona Bråten

Ragnhild
Steen Jensen

Elin Svarstad

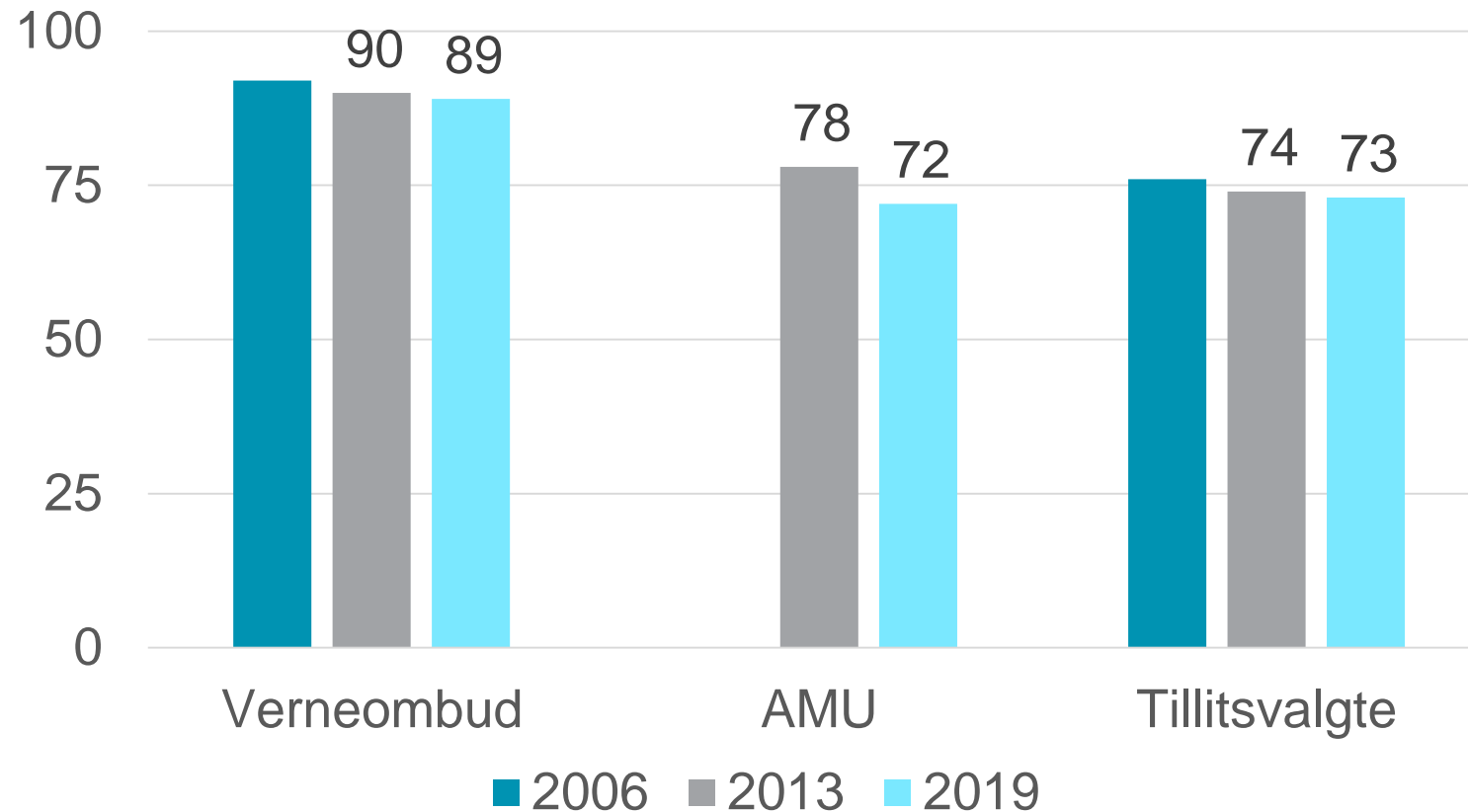
Stabilitet og endring

- Produktivitet
 - Demokrati

 - Representasjon
 - Individuell deltakelse

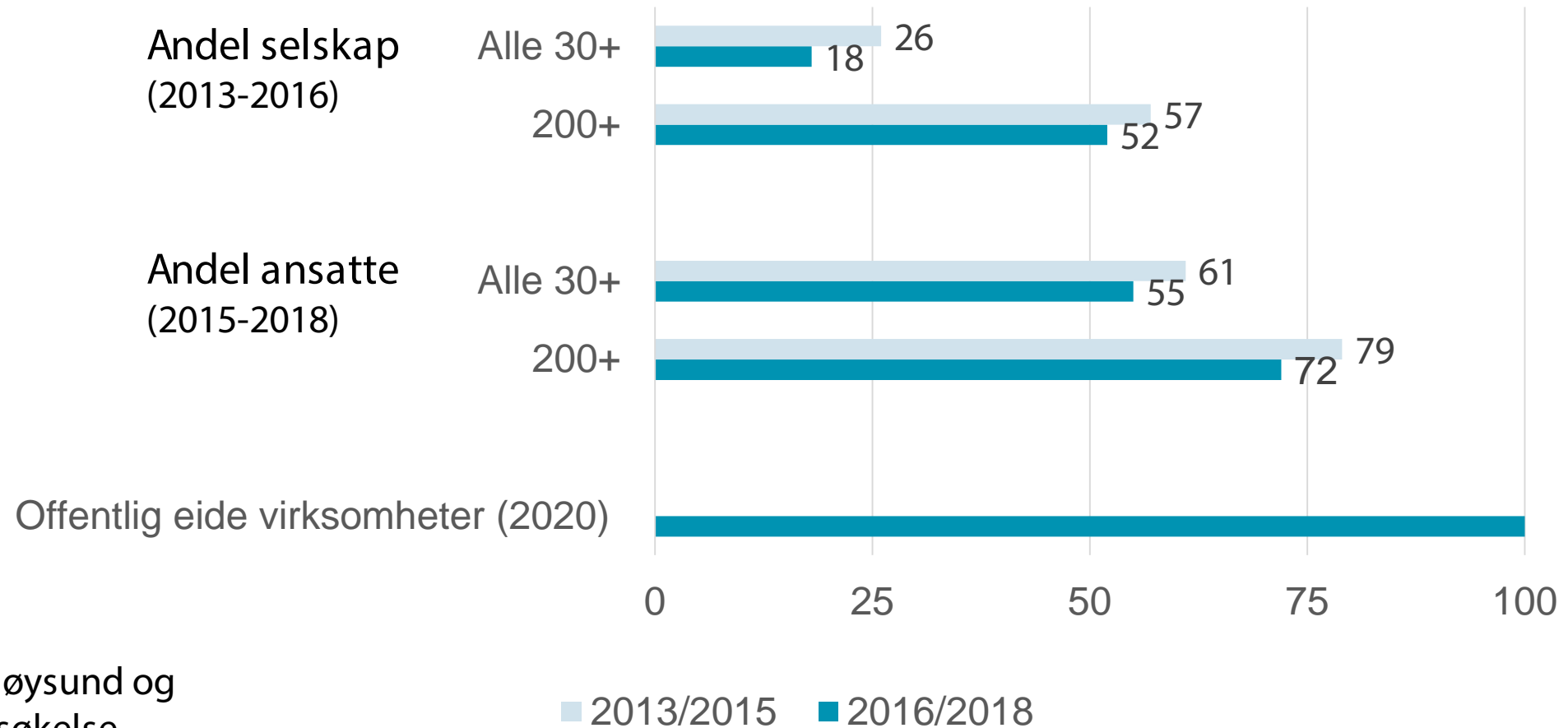
 - Regler, utbredelse og praktisering
- Inkludering av flere arbeidstakere i dagens ordninger
 - Økt effekt av ordningene i virksomheter hvor de praktiseres (NOU 2010:1)

Arbeidsmiljøloven - hovedavtalen

Kilde: SS Blevekår

Selskapslovene- ansatterepresentanter

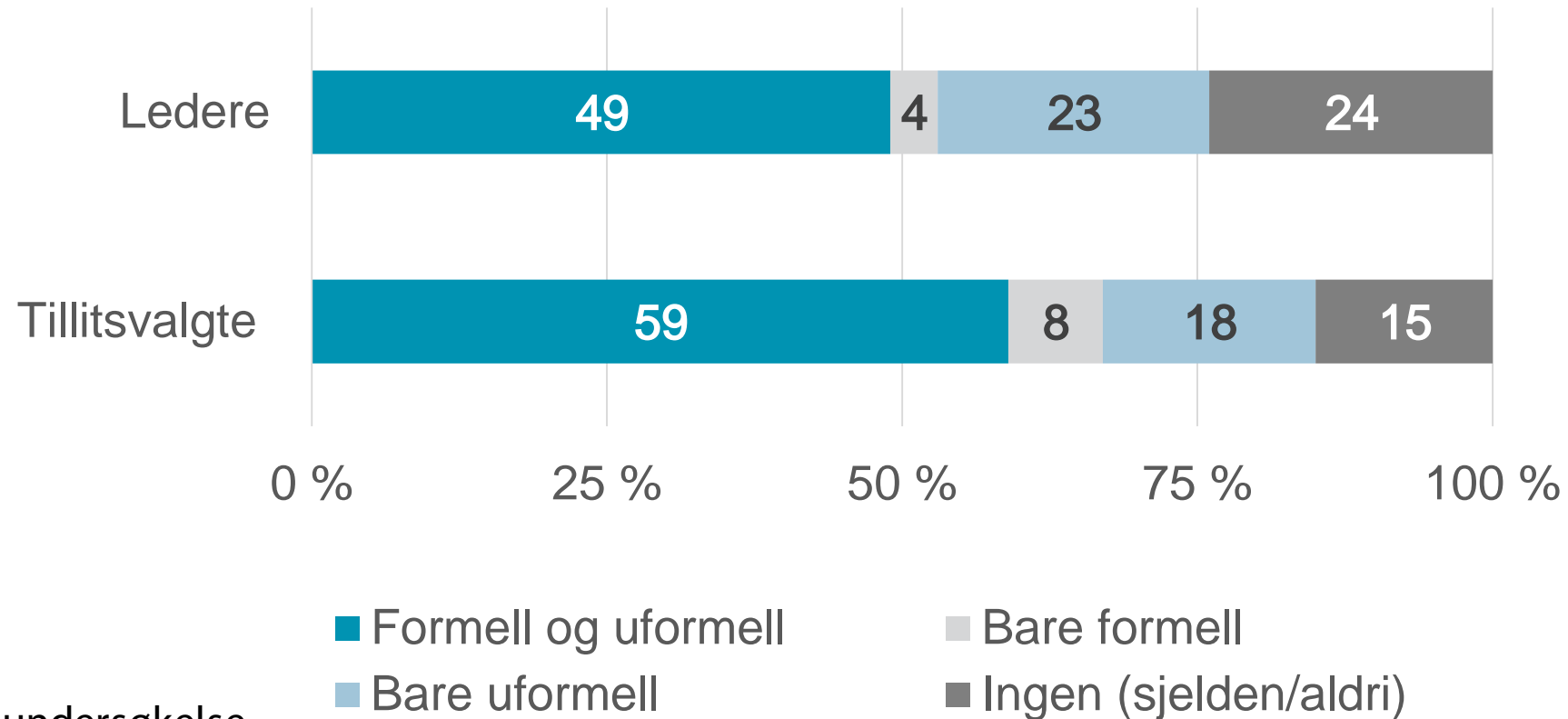
Kilde: Brønnøysund og
Fafos undersøkelse

Representasjonsgapet

- Verneombud– stabilt
- Tillitsvalgte på arbeidsplassen– stabilt
- AMU–nedgang
- Styrerepresentasjon privat sektor–klar nedgang
- Offentlig eide virksomheter– null gap!
 - Stor variasjon: størrelse, bransje og tariffavtale

Deltakelsesgapet

Kontakt mellom ledere og tillitsvalgte

Kilde: Fafos undersøkelse

The image features a modern office interior with large, curved glass windows. Several business professionals are silhouetted against the bright light coming from the windows. They are engaged in various activities: some are talking on mobile phones, others are in conversation, and one pair appears to be shaking hands. The polished floor reflects the silhouettes and the bright light from the windows, creating a symmetrical effect. The overall color palette is dominated by blues and greys, giving it a professional and contemporary feel.

Virkemåte Utfordringer

Virkemåte

- To av tre synes at verneombudsordningen og AMU fungerer godt/svært godt:
 - Andelen som er fornøyd med AMU er noe lavere i offentlig sektor
- Kompetanseutvikling og psykososialt arbeidsmiljø er etterlyste temaer i partssamarbeidet
- Strukturer og tid i møter og til forberedelser er forutsetninger for at samarbeidet fungerer:
 - Mangel på dette forsurer samarbeidet
- Flertallet av ledere og tillitsvalgte svarer at tillitsvalgtes innflytelse er uendret over tid

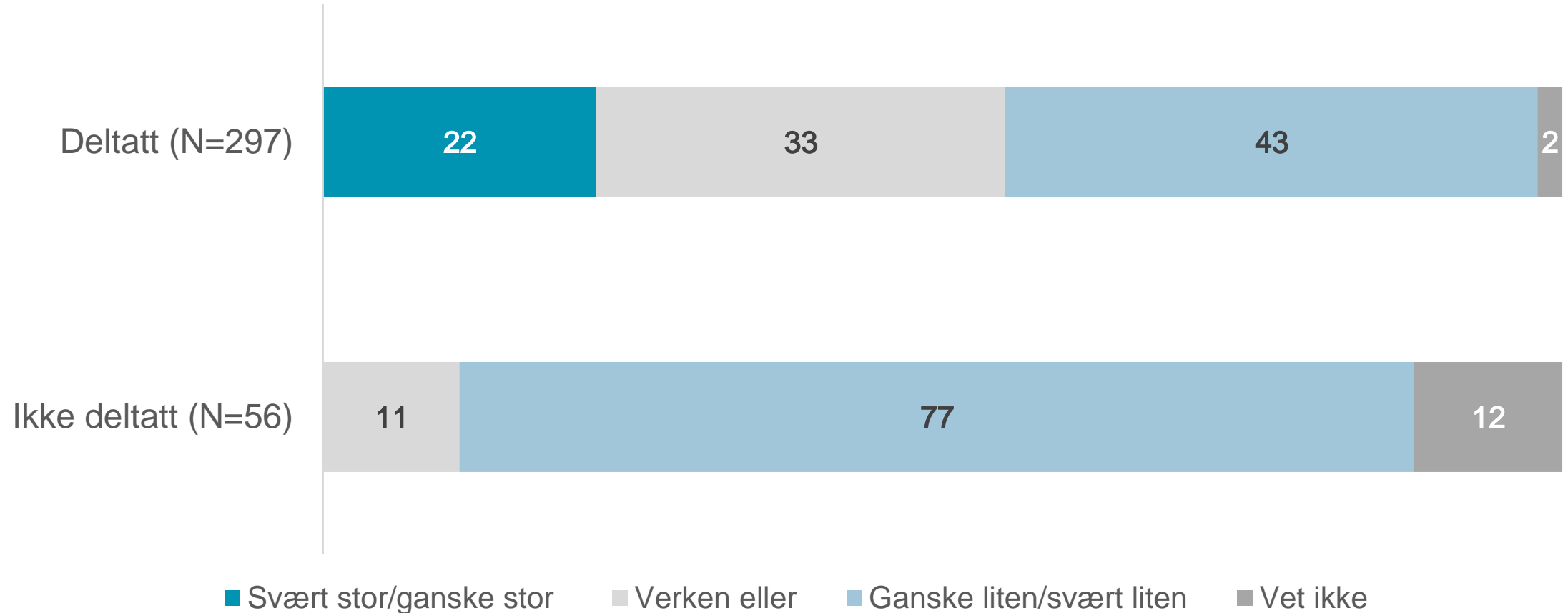

Virkemåte - omorganisering

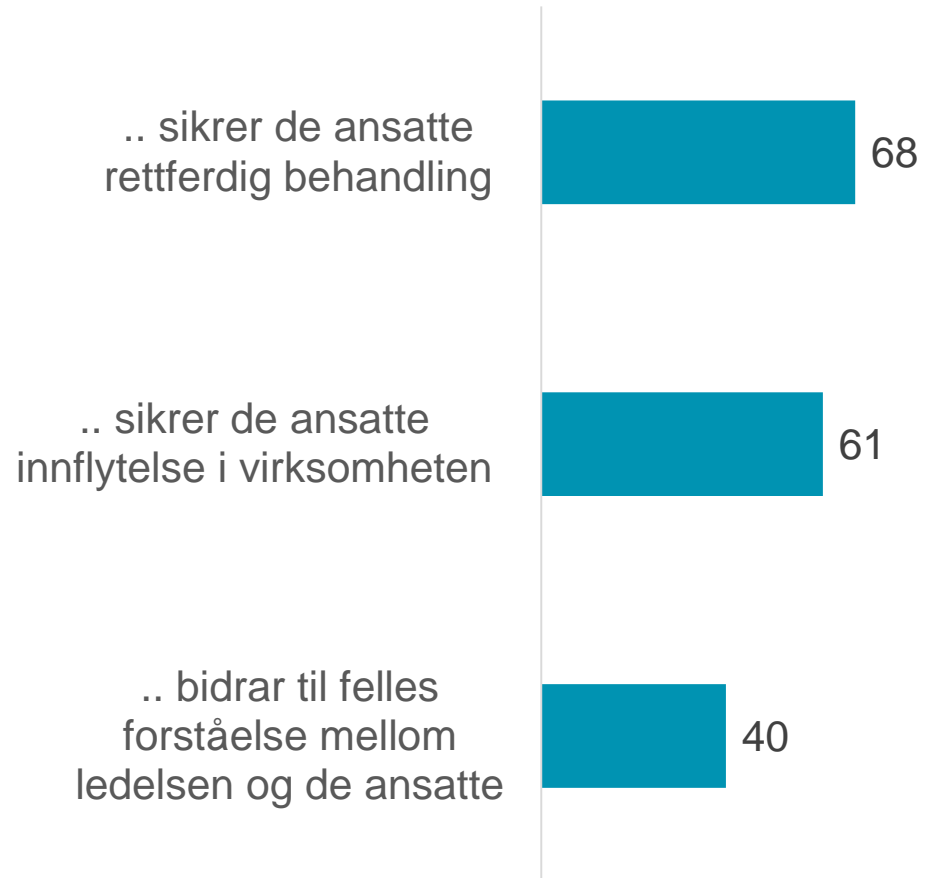
- Om lag halvparten har vært gjennom større omorganiseringer siste to år
- 18 prosent svarer at verken de selv eller andre tillitsvalgte var involvert:
 - I privat sektor er andelen 23 prosent

Tillitsvalgtes deltakelse i omorganisering og opplevd innflytelse på utfallet

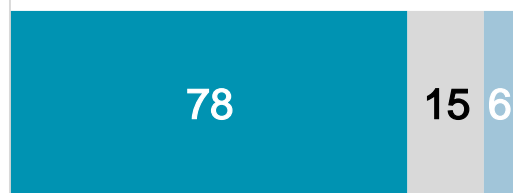

Ansattes vurderinger av tillitsvalgte, helt / ganske enig

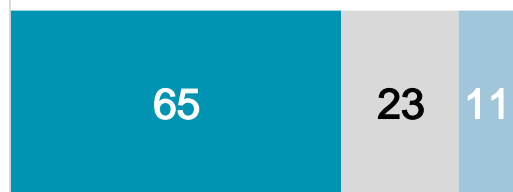
Sammenheng mellom deltakelse og tillit

Ledere: mellom ledelsen og de tillitsvalgte

➤ Ledere vurderer tilliten mellom partene som størst

Tillitsvalgte/verneombud: mellom ledelsen og de tillitsvalgte

➤ Tillitsvalgtes deltakelse i *både*formelle og uformelle fora fører til større tillit

■ Svært/ganske stor ■ Verken eller
■ Ganske/svært liten ■ Vet ikke

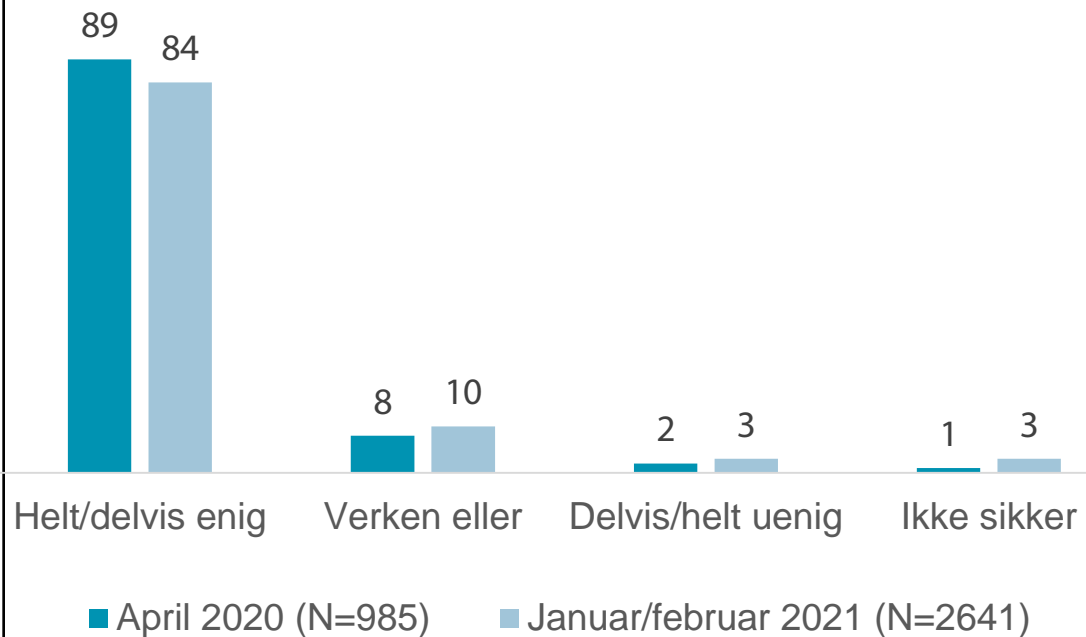
Så kom pandemien

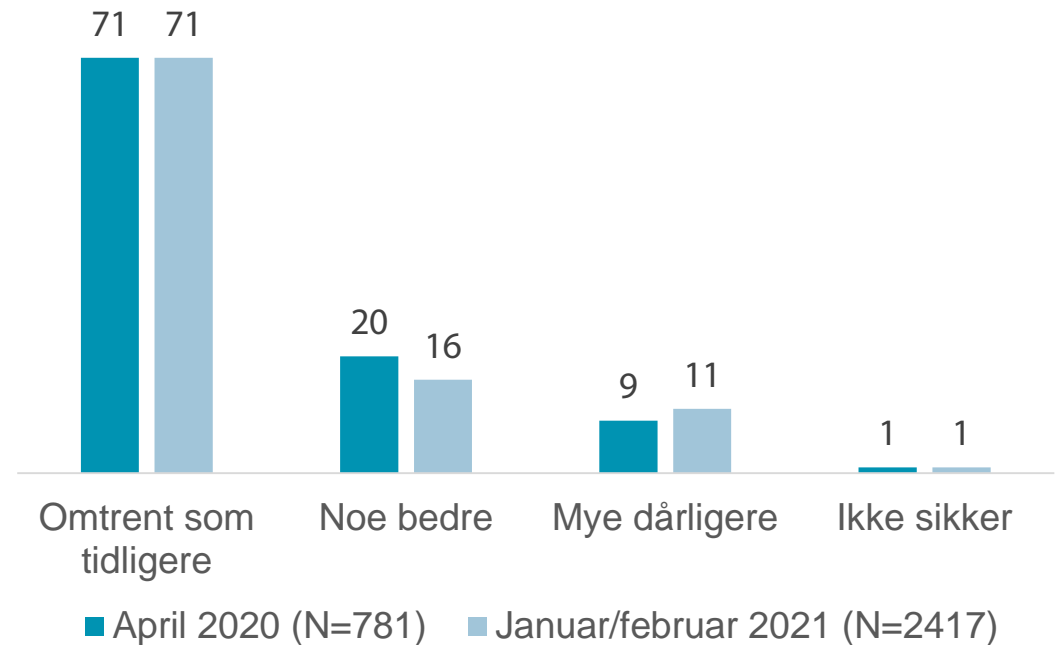
«Jeg vil si at jeg har veldig fine tillitsvalgte. Jeg synes at det har blitt veldig tydelig under covid. Vi har gått sammen og brettet opp ermene.

Vi har i stor grad hatt samme forståelse av situasjonen og tiltak som vi har måttet iverksette.» (leder, helseforetak)

Om tillitsvalgte er enige eller uenige i om partssamarbeidet bidrar til å redusere de negative konsekvensene av krisa

Om tillitsvalgte mener samarbeidsklimaet er endret under pandemien.

Ingen dramatiske endringer \neq statusque

- Mikromodellen står støtt, men størrelse og bransje har betydning
- Den doble begrunnelsen er viktig:
 - Det er rettferdig
 - Det er effektivt
- Et svekket bedriftsdemokrati kan oppstå ved (eks.):
 - Oppsplitting, outsourcing, konkurranseutsetting, fleksible bemanningsstrategier, plattformarbeid
 - Fora og organer tømmes for innhold

Avsluttende kommentarer

- Utbredelsen av lovbaserte ordninger er ganske stabil, men kan utnyttes bedre.
- Jo flere møteplasser, jo bedre vurderes partssamarbeidet.
- Når saker løftes ut av partssamarbeidet, svekkes bedriftsdemokratiet.
- En ganske stor andel tillitsvalgte involveres ikke i omstillingsprosesser.
- Klar sammenheng mellom deltakelse, innflytelse og tillit.
- Partssamarbeidet ble vitalisert under pandemien, men det er variasjoner.

